

INTERPRE-
TATIO VOCVM ALI-
QVOT IN MESVAE AN-
TIDOTARIO QVIBVSDAM
OBSCVRARVM, ORDINE
ABECEDARII.

A

DIANTVM album, capillus veneris.

Adiantum nigrum, polytricon.

Aerugo in vnguento cerascos legendum & ali-
bi passim, vt etiam apud Guidonem Caulia-
cum: non flos æris, qui alia res est.

Albate che in trochiscis diaphysalidum, cucumer magnus, au-
guria dictus Man.

Alphi albi & nigri Græcis morphea, etiam Guidoni Cauliaco
duplex.

Alteil, id est, roris marini flores, legitur in elect.

Alcansi fortè pro alki, id est, granatum syluestre. Ob id balau-
stium scripsissem, quod est flos granati syluestris, vt cytinus
domestici: nisi vt Plinio, sic vulgò balaustij nomen vtrique
nunc esset commune. Alkilil mauult legere Manardus,
quod Arabibus est granatum syluestre.

Alusulfumen in tryphera Galeno tributa seu radix, seu li-
gnum piperis est cum Serapione & Auic. eius loco ponatur
piper album: nam duo alia piperis genera iam recepit, vel
ocymum: quidam textus hanc dictionem non habent.

Ambra Arabum seu Græcorum recentiorum ambar, quibus-
dam Latinis succinum Orientale dicitur: res est noua, mi-
noris certè faciendæ virorum bonorum iudicio, quàm æsti-
matur: an verò sit sterces, aut semen piscium, aut maris seu
fungus, vel aliud quod mare in littora eructat, parum ho-
die est compertum: cal. sic. 2. g.

Ambra cineritia, vulgò grisea expetitur.

Anacardi ex Sicilia montibus ignitis afferuntur, calidi ficci g:
quarto. Ob id anacardina compositio ante sex menses non
vtenda, vt anacardorum vis coquendo & fermentando in-

tereà obtundatur: in qua compositione castorium pro turbededusch, & melanthium pro burungi reposuimus ex Serap. Auicen. Haly in sua compositio anacar. quanuis burungi excorticati scribat Rasis ad Almanf. in lumbricis: femina enim melanthij quanuis rarò excorticentur, possunt tamen excorticari. Si autem malis melissophyllum, vel erysimon, vel erucam agrestem, cum Manardo supponere, parui refert, cum hæc omnia facultatibus conueniant.

Apozema thoracicum decoctio pectoralis.

Aqua mulsæ seu mellita, Græcis hydromeli & melicraton dicitur.

B

B Alfami loco, recipe terebinthinæ lib. duas: ol. communis lib. 3. ol. laurini vncias sexdecim: cinnamomi vnc. duas euphorbij, caryophyll. baccarum lauri, gummi hederæ, sagapeni, galbani, hammoniæ, opopanacis, ana vnc. vnam: thuris, mastiches, ana drach. 2. terenda terantur, & alambico destillentur igni lento, Gui. Pla.

Batina mora sunt, quæ ex bato, hoc est rubo leguntur, non longè latèque serpenti, & spinis hamatis horrido: sed altero minori ac mitiori mora parua, non nigra, sed cærulea ferenti.

Been album & rubrum, radices olim ex Armenia delatæ, nunc in Italia etiam inuentæ: sed vel aliæ, vel deteriores.

Bolus in trochiscis Halicacabi miltos, sinopica, lutum carpentariorum, vel pictorum quibusdam putatur, macra Auicen. dicta.

Buglossum calidum pr. g. hum. secundo, corroborat, asperitatem arteriæ & pulmonis lenit.

Buglossum domesticum seu hortense, & fatium Mes. est borago: syluestre verò seu erraticum, est buglossum vulgò dictum, vt censuit in Mesuen Manardus.

C

C Alaminthe agrestis est montana, vulgare calamentum: vel, vt alijs placet, nepetha vulgaris: hortensis autem seu domestica, est mentha.

Calaminthe fluuiialis in diacalaminthe est verum menthastrum, non mentha aquatica, aut potius malè interpres propulegio vertit: calaminthe verò montana seu nepetha est

Ma

Manardo herba cataria.

Calamus aromaticus quem officinæ proferunt, licet radix potius videatur, & rei fortasse alterius, tamen à veri calami viribus haud ita multum recedit. Ob id eius loco vsurpari queat, modò non sit teredinosa & cariola.

Calamus aromaticus desideratur: eius loco radix quædam, non calami illius: nec Indica res videtur, quod vili vendatur, & sæpe recens multum cernatur.

Caphura res noua, gummi Arabum valde frigidum putatur: quod autem omnibus in manu est factitium videtur, & calidum, ac incidens: an verò Simeon caphuram nomine ambaris intellexerit, viderit Manardus: mihi enim ambram vt Actuarius & alij quidam neoterici Græci, viderur potius pinxisse. Est autem caphura frigida, sicca, ordine tertio.

Cardamomum Græcorum quanquam hodie ignotum videatur: tamè quod cardamomum maius seu granum paradisi, seu aliud, eo planius nec ignauius quod hodie afferri coeptum est, quod item minus produnt, viribus aromaticis insignibus est præditum, vt veri loco esse possit, & fortasse in quatuor illa Plinij genera ex his aliquod incidere poterit etiam si Manardus triplex cardamomum se affirmet vidisse, quorum nullum putauit verum Cardamomum. Nam ob historiæ Dioscoridis breuitatem, iudicium de his est difficile.

Cardamomum scilicet maius, quia præstantius.

Cardamomi genera duo requirit in elect. lætificante, & alibi: quæ etiam si non sint, semina ab officinis producta: tamen ignaua non sunt, & pro cardamomis recipi possunt.

Cardamomi nomine quidam maius simul & minus recipi volunt.

Casia, scilicet lignea, seu vulgare cinnamomum.

Casia in purgantibus fistularis, nigra, cathartica intelligitur in alijs verò casia Græcorum, quæ est vulgare cinnamomum, casia lignea & aromatica officinis dicta: obstructions aperit, præsertim hepatis: mensès potenter mouet.

Cassutha herba est amplexicaulis, quæ linum amplectitur, & suffocat: ob id vulgò podagra lini dicitur. Linodera Theophrasti videtur multum similis vocato nunc epithymo.

Ceratia, seu xyloceratia, vulgò carrubiæ, Latinis siliquæ: sunt siliquæ edules, saporis casia, nigra; dulces, magnitudine fa-

† 4. alij.

- be in quibus semen minus quam casia. Ponderis granorum hordei octo. Ob id saepe pro hoc pondere sumitur.
- Chamaepitys seu abiga, seu aiuga pro iua.
- Cinnamomum adhuc desideratur.
- Cinnamomum crassius vomitoriis medicamentis miscendum quidam putant, quod vomitorium his sit, aliis autem tenue.
- Cinnamomum tenuius, quia melius crasso, quod darfeni Mes. appellat, electario de cinnamomo, & de cydoniis, nisi cum Manardo per darfeni aspalathum malis intelligere: quod tamen darisahan Arabes vocant, licet Auenzoar darfeni cinnamomum nigrum & odorum valde, & Auerrois s. colliget canellam subtilem, dulcem & aromaticam.
- Cinnamomum vulgare duplum compositionibus miscendum ob eius imbecillitatem: vero enim caremus.
- Citrus seu citreolus, est cucumeris species, citrum colore & forma æmulata.
- Colleticum glutinans, vulgò consolidans.
- Conchæ testæ in elect. nostro paruarum concharum cooperula, aut potius onyx odoratus, blatta Byzantia vulgò dicta.
- Corallium rubrum est melius albo, & album cæteris: in Pachyno Siciliae promontorio plurimum crescit: idque mari extractum, aëre mox durefcit: frig. primo gradu, sic secundo: stomachum tota sua substantia roborat, non sumptum modo, sed appensu admotum: nauseam quoque & vomitum, & hæmorrhagiam sistit.
- Cor item mirè roborat, spirituum resolutionem in febribus prohibet.
- Costus amarus tantum Græcis est, Macro cum Serapione, & quibusdam aliis Arabibus etiam dulcis, hodie ignoratus.
- Crocus nobis Arabica voce zahafaran, parum corrupta fafran dicitur.
- Cubebæ nobis vsu frequentes baccæ sunt aromaticæ: Serapioni autem oxymyrines, id est, rusci fructus Auicennæ carpesia, id est, festuca, quædam, de quibus in simplicibus.
- Cydonia præsertim matura, odore valenti calorem aliquem declarant: sunt tamen frigida humida primo grad.
- Cydonium vel cotoneum acidum seu immaturum: dulce maturum: dulcacidum medium: sic in plerisque fructuum generibus.
- Cymi

Cyminum Carmanum pro Carmenum verti, id est, ex Carmania regione Persidi proxima, ex qua per sinum Persicū in Arabiam & Syriā prōptē cōuehi poterat, vt ex Aethiopia per mare rubrum. Cyminum autē Carmanum seu ex Carmania regione præfert Mesues, Galenus Aethiopicum. Ne autem putes Carmenum, vt malè est versum, seseli esse cum quibusdam, quod adiectiua singularis numeri prodūt.

D

D Actylos fuluos seu rufos verti, quoties cheri vocabantur, quod suspicio erat id verbum esse corruptum: κίρρον enim Græci & πυρρόν vinum, & alia appellant, id est, igneum, rufum, pallidum, giluum, claretum, vulgò, & pailletum, & rufum dicitur.

Darseni seu cinnamomum quidam electum cinnamomum intelligunt. Si verò vtrunque simul compositio postulet, tenue & crassum miscent, vt heil, seu cardamomum, scilicet malus: si vtrunque exprimitur, maius & minus est miscendum.

Darseni in electario aromatico moschato, & alibi cinnamomum crassum verti. Manardus esse mauult aspalathum, quem Arabes darsifahan vocant, præstantius est cinnamomum. Quòd si cinnamomum & darseni scriptura postulet, vt in electario de cinnamomo, auge quantitatem, & pro crasso tenue, seu præstantius miscere fuerit rectius.

Daucum malè corrumpit vulgus in hauciam: eius loco carpere possis pastinacam hortensem: sed cum imbecillior sit, largior, iniicienda medicamentis.

Doronicum, radica est aromatica, alba, odorata, etiā priscis incognita: officinis hodie notissima.

E

E Clegma linctus, loch. Ηλεκτρον, id est, succinum, seu gutta succina & succulenta, officii v: carabe, & cacabre, vulgò gallorum ambra, absolute dicitur: gummi pini Septentrionalis esse, hodie est certissimum: calidum primo gradu: siccum secundo: cor & ventriculum roborat Auicennæ: ob id cardiacis, & corde trementibus confert, nauseam & vomitum sedat, prauos in ventriculo humores gigni prohibet.

Epuloticum vel synuloticum, cicatricem generans.

Eupatorium est agrimonia: quod autem eupatorium vocabant,

bant, licet Græcis indictum videatur, tamen speciosa, & sapore amaro liberandis obstructionibus idonea fuerit.

F

Faufel fructus adstringens, priscis incognitus: auellana Indica vulgo dicitur.

Faufel est auellana Indica Serapioni, nuci moschatae similis, forma pyramidis, insipida: eius desideratae loco miscetur santalum rubrum, & coriandri recentis dimidium.

Flos rosarum est illud crocatum in apiculis media rosam implentibus, quibus siccatis non nihil exiguum nigrum, semini simile etiam apparet.

Folium absolute, & folium malabathri hodie parum cognita sunt: eorum tamen loco mihi non displicet prægrande id folium tribus ceu neruis per longum eius discursantibus firmatum: est enim aromæ odorem admodum gustatu, & acre.

Fragmenta pretiosa, scilicet saphiri, hyacinthi, sardinis, granati, smaragdi.

G

GAlanga radix nunc notissima, apud Græcos nondum lecta.

Gallia, seu gallia moschata, Gallia Sebellina, trochiscorum nomina sunt, quibus raro per se vtuntur, sed in alias compositiones veniunt, lege in trochiscis.

Gallia simpliciter, & sine addito pro trochiscis galliæ moschatae: cur autem galliæ sint dictæ, in trochiscis leges.

Gluten alumbac in vnguento basilico & aureo pro terebinthina.

Gluten verò alzana in diachylo ichthyocollam vertimus, id est, piscium colam: quanquam sunt qui viscum quo capiuntur aues, ex visco querno factum malint.

I

IRis pro lilio cœlesti.

L

LApidum quinque pretiosorum, saphiri hyacinthi, sardinis, granati, smaragdi fragmenta, cor multum iuuare creduntur: ob id cardiacis miscentur. Vires autem roborandi stomachi in iaspide viridi, si probauit Galenus, potuerunt Arabes horum quinque lapidum vires in cordis affectibus probasse, quos ob id posteritas est sequuta. Saphi-

rus

rus Alberto melior ex cæruleo flauus seu cæruleus ex purpureo puluere aureo interspersus, seu nubibus obscuris & subrubris: ob id subobscurus est melior perspicuo. Hyacinthus Serapioni optimus est ruber: à fulgure & peste seruari creditur, si vel ipse gestetur, vel quidpiam eo signatum. Sardis Alberto ruber, crassus, transparent, paruus: cui si candor ceu vnguis miscetur, sardonix dicitur: exhilarare & ingenium acuere creditur. Granatus eidem est ex genere carbunculorum, rubet modo balauftij, trāsparet, cor exhilarat tristitiam pellit. Smaragdus quo virentior, eo melior: exhilarat, libidinem arcet, hemitritæum iuuat, epilepsiæ resistit. Hi singulatim teredi sunt super lapidem Porphyrium, aqua rosata aut buglosi pauca identidem affusa.

Lepidium pro seitarago Indo substituiimus.

Lepra in Mesue videtur accipienda more Græcorum pro cutis vitio, & squammosa scabie, vt psora pro furfurosa. Nam passim vt Græci psoræ iungit lepram, & in elect, secundo Hamech psorant, lepram, & elephantiam recenset, quæ est Græcis, quod vulgo lepra.

Leucaantha, id est, alba spina Græcorum, accipienda pro bedegar Arabum: non autem spongiola in Cynosrhodo inuenta.

Lignum aloës, seu xylaloë, seu ἀγάλλοχον, sit crudum: coctum enim nullarum est virium & inodorum: Arabibus enim id coquere odoris excipiendi gratia morem esse scribit Cassius Felix, aquamque ab his in vsus multos seruari. Ob id Mesues ligni aloës crudi mentionem facit frequentem: quòd si quando crudum non addat, intellige. Lignum aloës crudum in igni diu durat incōsumptum, ob glutinosam humiditatem, quam coquendo supernatantem separant instiores & mox aquæ fundum petit.

Ligusticum Manardo radice sola visum, hodie agnosci cœpit: sed multò diuersum ab eo, quod vulgus in eius locum substituit, licet viribus non differant, vt ligusticum Diosco. & Smyrnum, quod vulgare leuisticum legenti patebit.

Lingua auis in confectione testiculorum vulpis, & alibi Serapio. intelligitur lingua passerum auicularū salacissimarum: recentiores semen fraxini foliaceum in linguæ speciē figuratum, amarū, intelligunt, cui vim calculos in renibus frangendi etiam tribuunt.

Lingua bouis Græco sermone buglossa vocatur Manardo.

M

MAcis Arabum, & macer Græcorum, diuersas res esse in simplicibus probauimus, etiam si Manardo & aliis quibusdam idem censetur.

Macis nucis moschatae cortex medius inter externum crassum, cortici crasso & viridi nostrarum nucum simillimum: & corticem alterum nigrum, durum, cortici quoque ligneo nostrarum nucum persimilem, sub quo est ipsa nux moschata: ne cum multis putes idem esse, quod macer solius coloris & odoris affinitate turpiter hallucinatis, non aduertentibus macis corticem esse tenuissimum, admodum calidum, nihil aut minimum adstringentem: macer vero crassum corticem, calido & frigido temperatum, admodum adstringentem. Quæ. s. notæ tanquam fidelissimæ & valentissimæ à Gale. vbique plurimi fiunt, vt color & odor minimi.

Maior, id est, efficacior, vel pluribus simplicibus constans Mesuæ compositio dicta, Galeno composita vocaretur, vt minor simplex, vt diatrion pipereon simplex & compositum.

Margaritæ in conchis ostreorum generi similibus Plinio inueniuntur. Vidi & in conchis mytulorum maris interni, sed paruas. Dos autem eorum omnis in candore, magnitudine, orbe & pondere: integræ item & perlucidæ perforatis, rufis, obscuris sunt meliores. Cardiacæ putantur à tota substantia, & sanguinis prope cor putredinem prohibere, cordis intemperiei calidæ & hinc nato tremori prodesse, quia frigide siccæ primo gradu: ob id febricitantium & imbecillorum remediis miscentur.

Marmacur in diamorusia marrubium est, vel melissophyllum, quod marmacur esse quidam potius putant. Cum verò plantæ hæc duæ sint facultate proximæ Galeno, sed marrubium frequentius & efficacius, id accipiendum est.

Marmacur in pul. altero ligni aloës, quidam non marrubium, sed maioranam intelligunt: alij melissophyllon, vel cytratium oeynum.

Mastiche sit alba, ampla, pura.

Medium granatum seu dulcacidum verti pro muzum, quod id etiam pro *μύζου*, id est, medium putauit deprauatum. Nā inter acida & dulcia tantum, quæ simul dulcia sunt & acida,

da, sunt media.

Mel aërium seu aëromeli cum multis mannam in Mes. semper appellamus.

Mel tabarset quidam mel rosidum intelligunt, seu mannam: cuius loco mel album aut saccharum bis coctū poni potest.

Mel emblicarum in elect. de gemmis, & ligno aloës, est mel album, quo velut syrupo myrobalani emblicæ conditæ seruantur in simpl. Mes. & in conditis sectione prima. Aliis mel emblicarum myrobala. fit ex ipsarum pertritarū vnc. duabus, in aquæ communis lib. duabus infusis diebus octo, post coctis ad dimidij consumptionem, colatis panno lino & valenter expressis: in expresso coque mellis boni libr. i. coque ad liquoris consumptionem.

Mel Mes. album ferè præfertur, vt etiam hodie Lugdunensibus & Narbonensibus: Galeno autè flauum probatur, nec alibi fit mentio, etiam si ceram Ponticam natura albam noverit, non solam Tyrrhenicam lotionem albatam.

Mel, passularum, id est, in quo bullierint vuae passæ vsque ad liquationem, Manardo videtur in loch. de pino: aliis sapa vuarum passarum est, vt in conditis diximus. Aliis mel vuatum, id est, passulatum sic fit: vuarum passarum vnc. quatuor, ex aquæ puræ lib. vna coquatur ad aquæ consumptionem, valenter exprimantur. Huic expresso adde mellis despumati duplum: percoque quantum opus, vase vitreo reponere: sic mel myrtatum facere possis, vt docet Nicol. in Diacodio.

Mel vuatum id interdum vocamus passulatum, quod passa sint præter vvas pruna, & alia multa, nolui inde mutuari denominationem.

Mentha, hortensis intelligitur, & ea siccata: tunc enim valentior & odoratior.

Méop, in fructibus præsertim corruptum opinor in muzum, vt granata musa pro *μύσα*, id est, media, nec scilicet acida, nec dulcia, sed inter hæc media, seu acidodulcia, quãquam sunt qui dulcia intelligant.

Méop quod Arabes muzum corruerunt, medium inter dulce & acidum, qualia pruna in diaprano requirunt.

Miua, & miua aromatica, & aromatizata, & cum speciebus, est syrupus, vel conditum ex succo cydoniorum: ob id etiã sæpe dicitur miua cydoniorum, de qua in conditis.

Melo

Melo Indus est viridis, oblongus, magnus, botheca vulgò dictus: aliis anguria, nunc hîc frequens.

Myrrha bona inuentu difficilis.

Myrrha factæ, styrax liquidus.

N

NAbath vel anabath in puluere baccarum myrti Serapio videtur intelligere sorba, vel illis similes fructus facultate, qualia sunt mespila.

Nabet verti in conditis, & in confectione alhalif, saccharum vulgò candum vocatum: alij potum ex ficis, dactylis, & saccharo esse volunt: alij aliud.

O

OEsypus corruptè cum Pauli exemplaribus hyssopus humida.

Oleum balaninum, oleum de ben Mesuæ.

Oleum cicinum, seu ricinum, oleum de ærua.

Oleum amygdalinum, dulce.

Oleum sesaminum, ex semine sesami calidum hum. pr. gr. defuit parari, quia sesaminum Italia olim largissimum, hodie desideratur. Eius loco sumatur oleum recens amygdalarum dulcium, non rancidarum.

Oxyacantha est berberis.

Oxytriphylon alleluia in diaphœnico vnguento secundo & viridi.

Ozimum, id est, basilicum quoddam, vulgo caryophyllatum dicitur ab odore caryophylli: alterum ab odore citri citratum est melissophyllum, calidum secundo gradu, coctu difficile: sed aliorum coctione iuuat, obstructum hepar aperit, naribus impositum, vel succo, vel aqua attractum, pituita purgat cerebrum, vt betonica: corroborat & cerebrum.

Ozimum autem caryophyllatum basilicum semine flauo, aromatico, cardiaco, calido, foliis paruis magis quam basilicum, semine nigro, & foliis latioribus præditum quibusdã videtur.

P

PEstines pro conchis supposui, quales à sancto Michaële & sancto Iacobo peregrini afferunt, idonei ad hæmorrhagiam Auicen, can. 3. fen. 21. Idem possunt testæ limacum, purpurarum, buccinarum, Manardus in id probat magis *δύνας*, id est, vngues odoratos, vulgò blattas Byzantias.

Peni

Penidia vocem nobis incertæ originis cum vulgo retinemus, & alias quasdam, quod pro his, licet Barbaris, tamen notis, nouas & obscuras substituere non est, licet plerasq; appellationes nouas dedimus, quod propriè magis, & rei naturã perfectiùs exprimentes viderentur: *Alcis* autem, id est, datio, quamuis Græca sit vox, & vulgo medicorum vsu frequens: quia tamen Græcis in eam significationem, pro medicamento scilicet sumendi quantitate non vsurpatur, nec Latinis, verbum dare malui eius loco substituere.

Petroselinum verum ex Macedonia quia desideratur, & vulgare hoc est imbecillius, dupletur vel eius loco ponatur olusatrum.

Petroselini veri loco semen olusatrum Manard.

Plantago longa in diaphœnico vnguento, vel maior est, vel lanceolata.

Polenta est farina hordei recentis torrefacti, sauium Arabibus.

Poma dulcia frig. pr. gr. hum. secu. si odora sunt.

Pyrethrum hyeme legitur, seruatũ annis quinque: non fit foraminulentum, nec dum frangitur, puluerem edat.

R

Rafura eboris frigida sicca, cardiaca est, fœcundas ex sterilibus mirè facit Auicennæ.

S

Saccharum Mesuæ albissimum probatur, vitur & saccharo coctione candefacto, aut verius in crysalli modum per coctionem per se vel in syrupsu glaciato.

Saccharum autem zucaram Arabum esse aliàs probauimus.

Saccharo autem Mesues, vt Græci veteres, rarò vitur, quod tum erat minus frequens: nunc contra saccharo, quia gratius, omnia dulcoramus, & siccando seruamus.

Saccharum recens cal. hum. primo gr. vetus sic. pr.

Sanguis draconis Serapioni & Auicennæ & succus herbe achilij dictæ Dioscoridi, Lusitanis huc larga copia deferentibus, est succus quarundam arborum.

Santala nostratia, & ex his elect. trium santalorum, sumpta & admota, reuera calfaciunt, ne iis ceu refrigerantibus postea utaris. Nam vera santala desiderantur, cum vulgaria sint cedra verius.

Santala si qualia scribuntur sunt, refrigerant quæ verò preferunt officinæ, calent.

D

Santala frig. 2. gr. sicca. 1. rubra frigidiora: omnia cardiaca, & aromatica, sed flaua magis, quia odoratiora.

Sarcoticum, carnem generans, vulgò incarnans.

Sardis, seu Sardius lapis, vulgò corneolus dictus Manard. putatur.

Satyriorum testiculos duos conditos si vir ante coitum sumptur, marem generari, si fecunda est mulier scribit ex Rasi Nicol. Florentinus lib. 10. cap. de sterilitate: vnico verò deuorato, foetum nasci cum vnico teste.

Sauich ἀλφίτα, polentæ.

Scammonium in malo cydonio, vel alio similiter grato & adstringente coctum (quod Galen. innuit lib. 1. alim.) pomo, virium suauium multum impertit, ob idq; inbecillius manet, quale miscet elect. Indi maiori, vbi pomum absolutè scribitur, quod cydonium significat Græcis μήλον: vnde oleum μήλων Gal. passim est cydoniorum, & emplastra μήλων lib. 2. cōp. ph. g. id est, rufa, & coloris mali cydonij, & διὰ μήλων pro διὰ λυδίωνων, vt in fine lib. 6. san. tu. Crudum autem purgatorium magis est, vt si elect. Indum maius, & diaphœnicon scammonium ambo vel coctum, vel crudum accipiant, Indum est purgantius. Si verò in Indo scammonium sit coctum in diaphœnico, crudum (vt Mes. voluisse videtur) diaphœnicum est purgantius. Cum scammonium absolutè scribitur, vt in hiera Hermetis in elect. Indo minori, in diaphœnico: si valens vis medicamentum, crudum misce, præsertim cum frigidis, crassis, adstringentibus, gratis, vis eius obtunditur, vt dactylis in diaphœnico, prunis in diapruno, cydoniis in cydoniato Lugdunensi, succo rosarum in elect. succi rosarum. Neque per hæc adstringentia, vis eius à longinquis attrahendi prohibetur, quia cum aromatum vapore & substantia vis quædam scammonij purgatrix ad illas perrepat.

Scariola pro seriola, sonchi species minus spinosa Manardo videtur: aliis à seride; id est, cichorio nomen deprauatum. Vt ut est, cum omnia hæc cichorij sint differentia viribus affines, vnum pro reliquis capi potest.

Schœnu anthos, vel schœnanthum, vt chalcu anthos & chalcanthum (licet duo hæc differant) cuius flos ad nos non affertur, sed herbæ palea.

Scolopendrium vulgò ceterach.

Secacul Serapioni & Auicennæ radices zingiberi fimiles, condita ex India deferebantur diuersæ ab eryngio: quod ita. *In tryphera* men eo loco capere malim, utpote viribus cum secacul *Sarracena* conueniens, quam cum quibusdam sigillum beatæ Mariæ, pro *secacul* cum aliis sigilli Salomonis, seu polygonati radicē cerebro *eryngium* geniculatam, graueolētem, sapore cotonei aut punici sub- *etiam scri-* adstringentem, subacrem, cum fastigiosa quadam amari- *psimus.* tudine Diosc. & Gal. Aliis est radix calcitrapæ stellaris her- *In dracun-* bæ. In tanta opinionum varietate, pro secacul Indica radi- *culo aloës,* ce, radicem eryngij condirem, quam secacul à Sarracenis *vnc. vnam,* vocari docet Nicolaus Salernitanus in diazingibere: hæc *mox colo-* enim etiam si non sit eadem, tamen eadem præstat. *Quæ cyn. drac. 8.* verò siccitas non parua cum essentia tenuitate eryngio à Gal. tribuitur, hac præparatione facillè vincitur. Quin & nonnulli hanc radicem calidam primo gr. humidam secūdo dicunt, & à multis melle solo condita: ab aliis etiam cum aromatibus ad venerem excitandam sumitur magno successu, etiam si veterum nemo huius facultatis in eryngio meminerit.

Seitargum Indum, verti lepidium: alij Iberidem esse malunt: sed hæ viribus parum variant, ut etiam cardamum & cardamine pro his poni possint.

Semen rosarum quibusdam videtur id lanosum, quod in fructu est rubro oliuæ æmulo, qui rosis non collectis succedit: qualis in cynosbato & cynosrhodo cernitur.

Sericum sit crudum: sunt enim qui vim eius cardiacā coquendo aut macerando extrahunt, & sericum velut exanimatū viribusque destitutum vendunt.

Sericum minutim concisum cum margaritis, vel aliis tritum, est efficacius cum Serap. quam vstum cum Mes. calidum siccum primo gr. cor roborat tota sua substantia: spiritum & sanguinem purgat, clarūque facit, & facultatem eorum in vnum cogit.

Serum lactis Galeno frig. humidum, quod aquosa eius substantia largissima nitrosam superat, qua calidum est: terget, aluum subducit etiam Gal. à qua Mesuæ calidum dicitur, ea autem si per noctem in aëre steterit, exhalat eidem. Id verò Mes. appellat nunc aquam lactis vel ebutyrati, vel nō ebutyrati, & à causa aliqua concreti: nunc aquam calci, quæ per formæ aut fiscellæ raritates diffluit.

Seseli sumptum & suffitum, steriles ob vteri intemperiem frigidam humidā etiam cū materia, fœcundas facit: id quod bruta duce natura facientia nos docuerunt, Serap. Auic.

Spasmus cynicus, id est oris tortura.

Spica nardi Indica, Romana verò Celtica. Spica absolutè, spica nardi Indica seu aromatica significatur: annos decem sicco loco seruari posse affirmant.

Spina alba est bedegar, & spina Arabica est sucāha: cū verò his caremus, carduus benedictus, aut sabina, aut similes plantæ aperientes capiendæ.

Spodium Græcorum & Antispodium solum admouebatur: ebur verò vstum quod spodium Arabibus quorundā sententia est, etiam sumitur, & deuoratur, ac ex radicibus cananarum, myrto, olea, lentisco vstis, antispodia, id est, quæ pro spodio ponuntur. Græcorum autem spodium, id est, cinerula, quod in pavimento fornacum ærariarum recidit albicans, pompholigi simile, sed grauius & impurius intra corpus non recipiendum.

Strobili sunt nuclei pinei Gal. in simpl.

Styrax calamites calamis afferri desijt: ficcus tamen affertur.

Styrax scilicet calamites tanquā perfectior.

Styrax ruber vulgò est fax styracis liquidi, hoc est myrrhæ factes.

Styrax verus lachryma est, humiditatem non remittens, nisi dum manibus tractatur.

Succinum seu electrum est carabe.

T

TAmar Indi κάρποι, id est, fului, quales sunt ante maturitatem, per quā nigrescunt: immaturi ergo intelliguntur.

Thymelæa seu coccum gnidium, mezereon.

Thymelæa verius esse mezereon, quā chamelæa, & semen eius coccum gnidium ex Dioscorid. & Mes. collatis deprehendes.

Tortellæ de feni, panis bis coctus.

Tragacanthum album frigidis medicamētis miscendum: rufum ceu vetustate calidius, calidis. Illud autē frigidū humidum primo g. gummi autem Arabicum frigidum siccum.

Tuderi in tryphera Galeno tributa, his horminum, est aliis anagallis: Mesues mens habet eius loco behen album & rubrum.

V

Venera in catapotiiis de bdellio maioribus Mes. vt Auic. & Serapioni, pectines interpretati sumus, id est, conchas pectinatim striatas & implexas, quales peregrini plerique è Sancto Michaële & locis maritimis pileo circumferunt, quas conchulas vocat catap. de bdellio à se inuentis Mesues.

Z

Zazur in succo fructuum & alibi, est mespili genus prius in Diosc. aronia dictum, quod in Italia azarolum dicitur, Gallis ignotus fructus: eius loco mespilum nostrum pentacoccum viribus proximum sumatur.

Zedoaria radix nunc vulgò nota, veteribus vel incognita, vel alio nomine scripta.

Zizypha seu serica, vulgò iuiubæ Gal. damnantur libro secundo Alim. tamen ea passa neoterici efficacia in pulmonicis remediis experiuntur.

Zurumbet quibusdam est zedoariæ species, vt in simpl. diximus: Serapioni est arbor: Auicennæ herba, in elect. de gemmis vtrunque petitur.

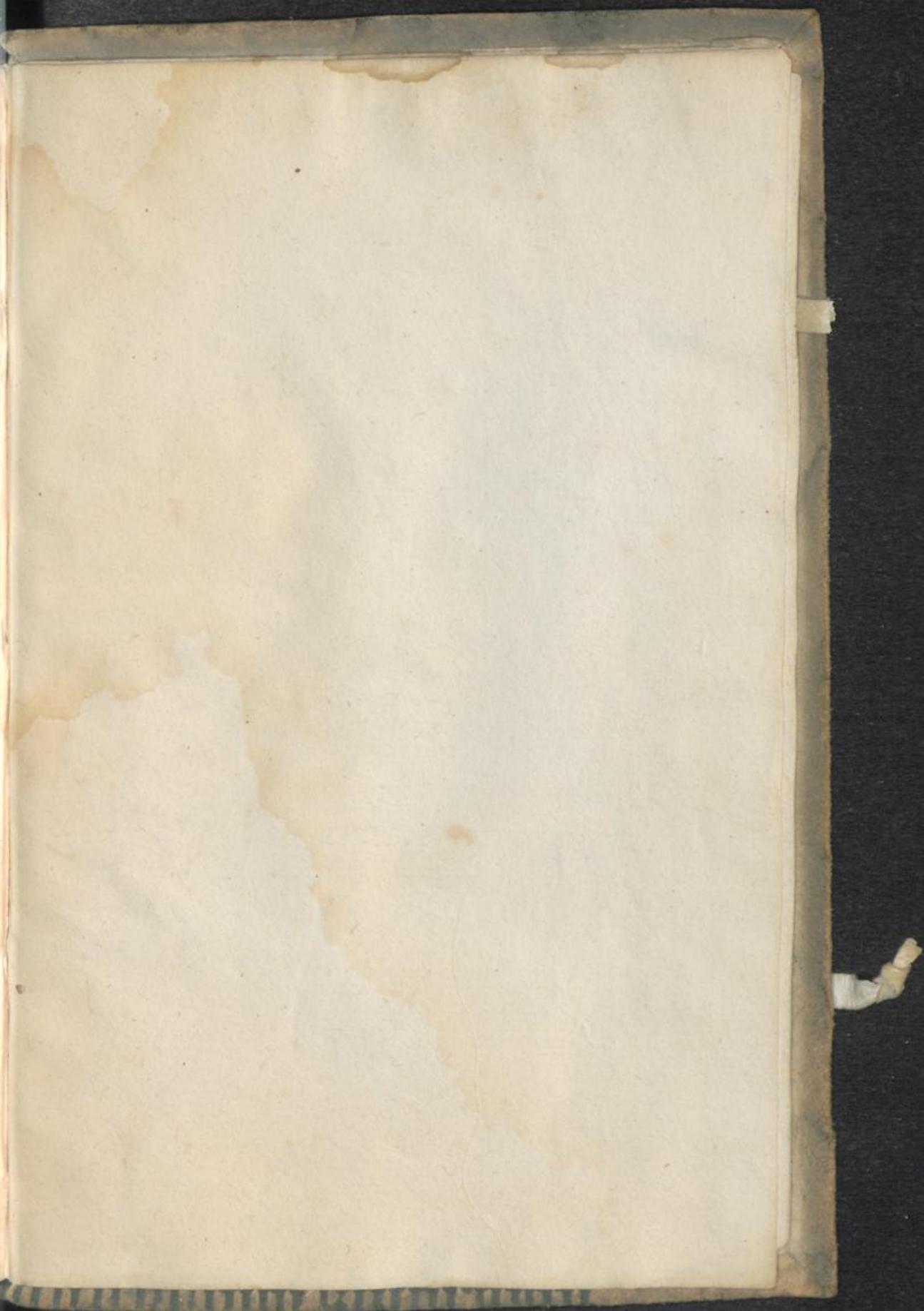
FINIS.

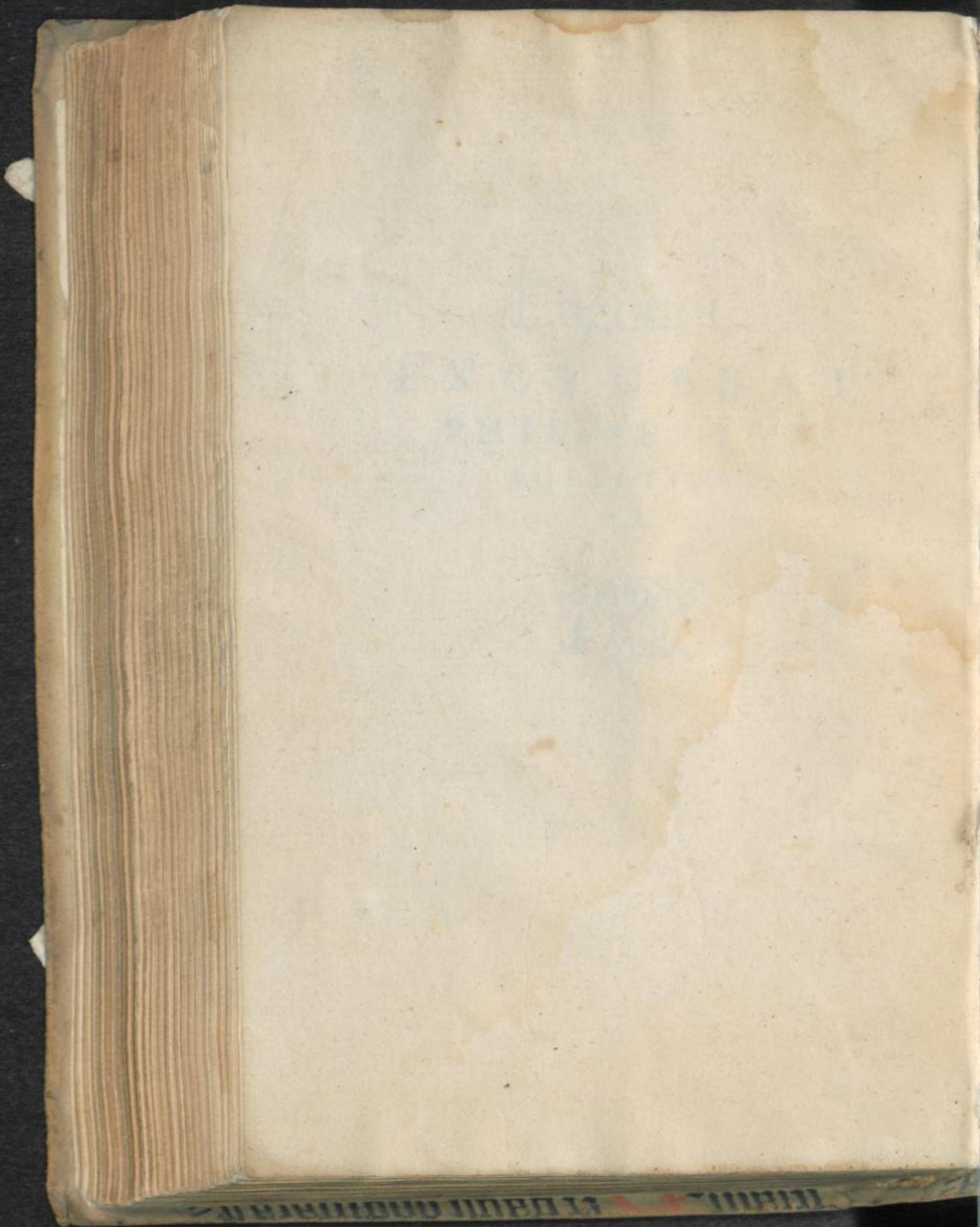
D 3

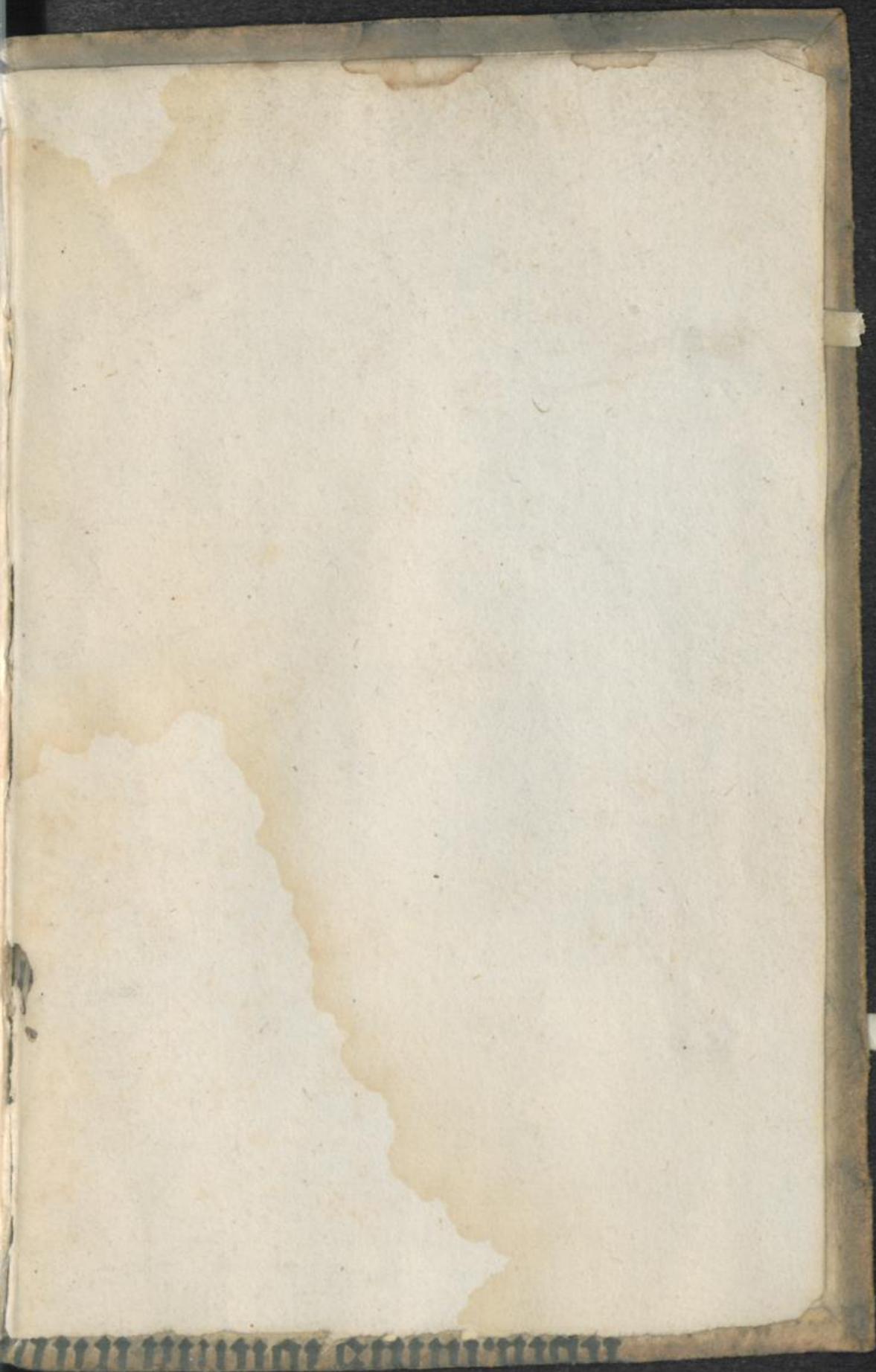
Lugduni,
EXCVDEBAT
PHILIBERTVS
ROLLETIVS.

* * *

1915044

LIBRARY OF THE UNIVERSITY OF TORONTO